

Paulunê papia gêdêḡ lau EPESE

Paulunê papia gêdêḡ lau Epese nec ḡac tau keto gebe êwaka biḡ, tê Anotôtô taê gêjam gebe êḡgômḡa nê, sa ênêc awegeḡ gebe “Êndêḡ ḡanocgeḡ ma em-biḡ gêḡ samob aḡge undambê to nom tôḡ, go êkêḡ Kilisi êtu ḡamôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecḡa gewiḡ gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêḡ lêḡ samob sêwaka biḡ kapôêḡ tonañ ḡam sa, ec sêkêḡ gewiḡ Jesu Kilisi êmbiḡ ḡamalac pebeḡ tonḡ têtú gêḡ ḡanô tageḡ.

Paulu gêôḡ papia tau ḡatêna sa gec ḡasêbu ḡamataḡa keto kêpi Tameḡi Anôtô kêjaliḡ nê lau sa têtú ḡanô tageḡ ḡalêḡ. Eḡ kêsuc êsêacnêḡ biḡ ôkwi ma kêgaboac êsêac su aḡga nêḡ sec kêtú Latu Jesu Kilisiḡa, tec kêkêḡ ḡalau Dabuḡ kêtú moasiḡ kapôêḡ tonañ ḡakamaclaḡ gebe gêjac êsêac ḡawae biḡḡanôgeḡ. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêḡ lêḡ samob amboac lau, taḡ seḡgom Kilisi gêbiḡ êsêac tôḡgac êtu anô êpi tauḡ nêḡ sêmbiḡ tauḡ tôḡ tonḡanôgeḡḡa. Kilisi gêbiḡ Anôtônê lau tôḡ têtú gôlôac dabuḡ tageḡ nec, Paulu gêwa sa to gê dôḡ kêpi biḡ tonec ḡai gebe gê dôḡ gôlôac dabuḡ kêpi ôli teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡamôkê naḡ, me kêpi andu teḡ, taḡ Kilisi kêtú ḡaalê kêclêsuḡa naḡ, me kêpi awê teḡ, taḡ Kilisi kêtú ênê akweḡ naḡ. Paulu keto papia tau keto biḡ gêjam dani ma eḡ taê gêjam Anôtônê moasiḡ, taḡ mênkêtu anô kêpi Kilisi naḡgac. Ênê ḡalêlôm kêkac eḡ todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp ḡasawa gêwiḡ-

gêwiņ. En keto biņ samob kepeņ Kilisi têtac gêwiņ ņamalacņa to kêkêņ tau kêtū da gêjô ņamalac suņa ma kêsuc ņamalacneņ sec ôkwiņa to taê labu ma kêmoasiņ ņamalacņa to nê ņalêlôm ņawê ma nê lêņ selecņa.

ņadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gôlôac Dabuņ 1:3–3:21
3. Lêņ wakuc gêjac lau, taņ Kilisi gêbiņ êsêac tôņ naņ ņawae 4:1–6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, taņ Anôtô kêkalem aê naņ, ņoc biņ êndêņ Anôtônê lau, taņ sêkêņ gêwiņ Kilisi Jesu sêņgôņ Epese naņ.

² Tameņi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêņ moasiņ to biņmalô êndêņ amac êwac.

Moasiņ taņ tatap sa kêtū Kilisiņa

³ Aweņ gêôc aêacnêņ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, taņ kêkêņ Kilisi ma gêjam mec aêac ņa mec ņalêlômņa tokaiņ-tokaiņ, taņ ņam kêsêp undambê naņ.

⁴ Anôtô kêkêņ nom atomgeņ, ma kêjaliņ aêac sa tatu ênê gêņ kêtū Kilisiņa e tatu lau dabuņ to ņaņêņ tamoa eņ laņônêm. Anôtô têtac gêwiņ aêac,

⁵ tec taê gêjam kêtū tôņ gebe êkêņ Jesu Kilisi êwê aêac dandêņ eņ tana natatu ênê latui. Biņ tonaņ eņ têtac gêwiņ gebe êņgôm ņanô êsa.

⁶ Lambiņ êndêņ Anôtô gebe kêkêņ latu, taņ têtac gêwiņ eņ naņ, mêņkêtū moasiņ ņawasi tau gêdêņ aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su ña nê dec ma kêsuc tagêli biñsu ñabin ôkwi. Biñ tonañ gêwa ênê moasin kapôêñanô sa.

⁸ Anôtô kêsêwa moasin tonañ mênkêpi aêac. Eñ ñac tokauc to kêjala biñ, tañ gêc lêlômgen ñañ,

⁹ tec gêwa nê biñ ñalêlômña sa gêdên aêac ma gebe êngôm biñ tañ taê gêjam kêtú tônia ñañ, ñanô êsa gêdên tañ kêkên Kilisi.

¹⁰ Anôtô ênac dabin nê biñ, tañ kêmasañ ñañ, êndên ñanocgen ma êmbin gên samob anga undambê to nom tônia, go êkên Kilisi êtu ñamôkê.

¹¹ Ñac tau kêkên aêac awê kain gêñlênsêm kêtôm Anôtô kêmasañ kwananjen ma gêgôm biñ, tañ taê gêjam kêtú tônia ñañ, ñanô kêsa.

¹² Aêac tañ akên maten Kilisi kwananjen ñañ, alambin Anôtônê ñawasi.

¹³ Ma amacnêm biñ amboac tonanjen. Eñ kêkên amac anô biññanô ñamêté, ñawae ñajam kêpi lên Anôtô ênam amac kêsiña e akên gêwiñ Kilisi, ma Anôtô kêkên Ñalau Dabun, tañ gêjac mata ñañ, kêtú ñabelo atu ênê gênña.

¹⁴ Ñalau Dabun tau kêtú aêacnên gêñlênsêm ñakamaclauñ, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gên ma talambin ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê ganô amac akên gêwiñ Apômtau Jesu to têtmac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae,

¹⁶ tec gajam danje Anôtô kêtú amacña geden tôniañ ma taêc gêjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm,

¹⁷ ma katen aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tamenj eñ, tañ kêtú ñawasi ñatau ñañ,

gebe eñ êkêñ Nalau ênsuñ kauc mêtêña to eoc bin lasêña êndên amac e ajala Anôtô ñanôgen.

¹⁸ Aê kateñ gebe Anôtô êpô nêñ ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, tañ akêñ matem nañ, to ajala moasiñ ñawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ gêjac mata gadêñ nê lau nañ,

¹⁹ to ajala ênê ñaclai kapôênj kêlêlêc, tañ gêjam kôm gêmoa aêac takêñ-gêwiñwaga ñalêlôm nañ. Ñaclai ñajaña kapôênj tonanjen

²⁰ gêjam kôm gêdênj tañ Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênênj ma ketoc eñ gêngôñ ênê anôña anja undambê.

²¹ Kilisi gêngôñ tônê ma gêjam gôliñ apômtaui to ñaclai ma ñactêkwa to ñataui. Eñ kêlêlêc ñaê towae samob, tañ tetoc sa anja nom tonec to ôñêña nañ su.

²² Anôtô kêkêñ gêñ samob kêsô Kilisi akainj ñalabu ma kêkêñ eñ kêtû gôlôac dabuñ ñamôkê gebe ênam gôliñ gêñ samob.

²³ Gôlôac dabuñ tau tonan kêtû Kilisi ôli, ma eñ, tañ gêbiñ gêñ samob tôñ nañ, gêjam ôli tau auc samucjen.

2

Anôtô gêñu aêac sa tamoa mateñjali

¹ Amac agêli biñsu to nêñ sec gêgôm amac atu matê su.

² Gêmunjen agôm nêñ gêñ amboac tonec, asêlêñ kêtôm nom tonec ñagôiiñ to asô ñatau, tañ gêjam gôliñ ñaclai sec umbonj ñalabuña to ñalau, tañ gêjam kôm kêpi lau tañenpêc gêdênj Anôtônê bin nañ ñalabu.

³ Gêmungeŋ aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêŋ lêŋ kêtôm têtac ŋakalac kêkac aêacŋa. Aêac dagôm gêŋ, taŋ ôliŋ to ŋalêlôm kêkac aêacŋa naŋ, ŋanô kêsa, tec Anôtô têtac ŋandaŋ gêdêŋ aêac kêtôm têtac ŋandaŋ gêdêŋ êsêac ŋagêdô.

⁴ Mago Anôtô taê walô aêac ŋanôgeŋ ma têtac gêwiŋ aêac kêlêlêc,

⁵ tec kêkêŋ aêac, taŋ tatu mêtê kêtú tagêli biŋsuŋa naŋ, tamoá matenŋ jali dawinŋ Kilisi. Anôtônê moasiŋ gêjam amac kêsi.

⁶ Ma enŋ gêŋu aêac sa dawinŋ Kilisi Jesu to ketoc aêac dangônŋ gamêŋ undambêŋa dawinŋ enŋ.

⁷ Anôtô gêgôm gêŋ tonanŋ gebe êtôc nê moasiŋ tolêlôm-tolêlôm êndêŋ lau êndêŋ têm samob, taŋ oc mênêsa naŋ. Moasiŋ tau gêwa tau sa gêdêŋ taŋ Anôtô têtac gêwiŋ aêac ma kêkêŋ Kilisi Jesu gêmênŋ naŋ.

⁸ Gebe Anôtô kêmoasiŋ amac, tec gêjam amac sa kêtú akêŋ gêwiŋŋa. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêŋ ŋaômageŋ.

⁹ ŋamalac tenŋ nê koleŋ gêjam enŋ sa atom, gebe tenŋ etoc tau sa atom.

¹⁰ Anôtô tau nê koleŋ ŋanô aêac. Enŋ gêwiŋ Kilisi Jesu ma kêkêŋ aêac gebe tanam koleŋ ŋajam, taŋ enŋ kêmasanŋ kwananŋenŋ naŋ, gebe tasa nêŋ lêŋ tapenŋ ŋanô tonanŋenŋ.

Anôtô gêbiŋ aêac tôŋ tatu gôlôac dabuŋ tagenŋ

¹¹ Amboac tonanŋ taêm ênam gebe gêmungeŋ ten-emi sêkôc amac amboac tentenŋlatui, ma lau Juda, taŋ sêsa êsêac ŋa lemenŋ naŋ, tec sêsam amac gebe lau samuc.

¹² Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêŋ lau ŋagêdô

amac atom. Amac lau jaba, tec awê kainj poac njamoeasin, tañ Anôtô gêjac mata gêdênj nê lau nañ atom. Amac amoa nom tonec akênj matem gêñj tenj atom to ajam kauc Anôtô.

¹³ Mago galoc awiñ Kilisi Jesu ma amac, tañ gêmunjenj amoa jaêc nañ, atu gasuc amênj kêtü Kilisi gêmac ênduñja.

¹⁴ Kilisi tau kêtü aêacnênj binjalô ñamôkê. Enj gêbinj aêac Juda to lau samuc tôñ tapi tagenj to gesenj kisa, tañ kêtü balanj genj aêac gêñgic nañ, su ña tau ôli.

¹⁵ Enj gesenj binjsu ñajatu to ñagôlinj su gebe êkênj tonj luagêc têtü tonj wakuc tagenj êmoa enj tau ñalêlôm, tec kêkênj binjalô.

¹⁶ Enj gêmac êndu anja kakesotau, tec gesenj kisa su jagêbinj lulugenj tôñ têtü ôli tagenj ma gê wama gêdênj Anôtô.

¹⁷ Amboac tonañ Kilisi gêmênj ma gêjam mêtê kêpi binjalô tau ñañawae ñajam gêdênj amac, tañ amoa jaêc Anôtô to êsêac, tañ têtü gasuc enj nañ

¹⁸ gebe ñac tau tonañ kêkênj Njalau tagenj gêwê aêac samob dêdênj Tama taja.

¹⁹ Amboac tonañ amac atôm lau jaba to lau ñamagênja kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launênj ñagêdô to atu Anôtônê gôlôac awiñ.

²⁰ Enj kêkwê amac sa atu andu akô nombañ aposolo to propete ñaô. Ma Kilisi Jesu tau kêtü andu tau ñaalê kêclêsuñja.

²¹ Nac tonañ gedenj andu tau tôñ ma êngôm êtu kapôênj e êtu Apômtaunê lôm dabuñ,

²² ma kêsuñ amac sa awiñ atu Anôtônê andu. tañ nê Njalau gêjam auc nañ.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtu tonan̄ña aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña kêtú amac lau samucña nec, katen̄ mec gêdêñ Anôtô.

² Amac an̄ôgac gebe ñac moasiñ Anôtô kêkêñ sakiñ gêdêñ aê kêtú êmoasiñ amacña.

³ Anôtô geoc nê biñ, tañ gêc lêlômgen̄ nañ, lasê gêdêñ aê kêtôm biñ, tañ kato dambêgen̄ gêc ñamatarña nañ.

⁴ Amac embe asam biñ tau, oc ajala ñoc kauc kêsa kêpi Kilisinê biñ, tañ gêc lêlômgen̄ nañ.

⁵ Gêdêñ têm gêmun̄ña ñamalac sêjala biñ, tañ gêc lêlômgen̄ nañ atom. Mago galoc Anôtô kêkêñ nê Nalau geoc biñ tau lasê gêdêñ nê aposolo dabun̄ to propete.

⁶ Biñ tañ gêc lêlômgen̄ nañ, tau tonec gebe Lau samuc sêñô ñawae ñajam, tec gêgôm êsêac sêwê kain̄ Anôtônê gêñlênsêm to têtú Kilisinê ôli ñagêñlêlôm ma têtap biñ, tañ Anôtô gêjac mata kêtú Kilisi Jesun̄a nañ, ñañanô sa sêwiñ.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêkêñ aê katu ñawae ñajam tonan̄ ñasakiñwaga. Ñaclai ñatau en̄, tec kêkêñ kôm tonan̄ gêdêñ aê.

⁸ Anôtônê lau samob nêñ ñac ñasec aê, mago ñac moasiñ ketoc aê sa gebe jasôm ñawae ñajam lasê êpi ñac tolêlôm Kilisinê awa ten̄gen̄ña êndêñ lau samuc

⁹ to jawa Anôtônê lêñ êngôm nê biñ ñalêlômña ñanô êsaña sa êndêñ lau samob. Gêdêñ an̄dan̄gen̄anô Anôtô, tañ kêkêñ gêñ samob nañ, kêsiñ biñ tonan̄ gêc lêlômgen̄,

10 gebe galoc gôlôac dabuŋ sêwa Anôtônê kauc mêtêŋa tolêlôm-tolêlôm sa êndêŋ apômtau to ŋaclai undambêŋa.

11 Anôtô kêsa lêŋ tonan, tec gêgôm biŋ, taŋ taê gêjam kêtu tôŋ gêdêŋ andanŋenânô nan, ŋanô kêsa kêpi aêacnêŋ Apômtau Kilisi Jesu tau.

12 Aêac tasêp eŋ tôŋ to takêŋ êwiŋ eŋ, ma tatêc taŋ atom, ôliŋ andan Anôtô to tasa eŋ ŋagala totêntac êpa sugen.

13 Amboac tonan aê kateŋ gebe ŋoc gêŋwapac, taŋ gaôc kêtu amacŋa nan, êlêc amac sa atom. Ŋoc gêŋwapac tau êŋgôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa

14 Kêtu tonanŋa aê kêpônŋa ocduc gêdêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi Tama,

15 taŋ nê ŋaê kêpi gôlôac undambê to nomŋa samob kêtômŋen nan.

16 Aê kateŋ Anôtô gebe êkêŋ ŋaclai êndêŋ amac êtôm ênê ŋawasi kapôêŋ ma êkêŋ nê Ŋalau êpuc nêŋ ŋalêlôm tôŋ ŋajaŋa êsa.

17 Amac akêŋ gêwiŋ Kilisi tec êkêŋ nêŋ ŋalêlôm êtu ênê andu ma têtac êwiŋ ŋanô ŋawakac enselenŋ naendêŋ amac taŋ.

18 Go amac to Anôtônê lau samob nêŋ kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwiŋ aêacŋa kesewec kêtu tapa to kêtu baliŋ ma kêpi gêja to kêsêp gêja

19 ma ajala Kilisinê têtac gêwiŋ tonan, taŋ kêlêlêc kauc samob ŋêŋŋen su nan, gebe Anôtô tau ênam auc samucŋen.

20 Ma ŋac tau tonan, tec oc êŋgôm gêŋ samob, taŋ aêac tateŋ to taêŋ gêjam nan, ŋanô êsa êlêlêc ŋêŋŋenŋ

su êtôm ñaclai, tañ gêjam kôm gêmoa nêñ ñalêlôm nañ,

²¹ gôlôac dabuñ to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê ñawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm ñêngeñ êna. Biññanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagen

¹ Amboac tonañ aê, tec ganğôñ kapoacwalô kêtû Apômtauña nec, jalêñ biñ amac gebe asa nêm lêñ êtôm Anôtônê kalem, tañ kêtap amac sa nañ.

² Ambu taôm to amoa tonêm ñalêlôm malôgeñ, aê biñ tôngeñ ma asip taôm sa totêmtac êwiñgeñ.

³ Ôlim palê gebe Ñalau êkêñ biñmalô êmbiñ amac tôñ atu gêñ tagen.

⁴ Ôlim tagen to Ñalau tagen êtôm Anôtô kêkalem amac ma akêñ matem nêm ñanô kalem ña tagen.

⁵ Apômtau tagen ma biñ takêñ gêwiñña tagen to busañgu tagen.

⁶ Ñamalac samob Tameñi Anôtô tagen, tañ kêtû gêñ samob ñatau ma gêjam kôm kêpi gêñ samob nañ, gêjam gêñ samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasiñ sa gêdêñ-gêdêñgeñ kêtôm Kilisi tau gêjam dôñ ma gêjac sam gêdêñ aêac.

⁸ Kêtôm biñ tec gêc gebe.

“Eñ kêpi lólôc gêja
ma kêkôc lau kapoacwalôña sêwiñ eñ,
ma gêjac sam gêñ ñajam ñaômageñ gêdêñ lau.”

⁹ Ñalô tonec gebe “Eñ kapi lólôc gêja” nañ ñam amboac ondoc. Ñam tau tonec gebe kêsêp nom ñalêlôm ñakêlêndiñ gêja gêmun.

¹⁰ Nac tau, tañ kêsêp gêja nañ, nac tau tonañ kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêñ samob auc.

¹¹ Nac tau tonanğen tec kêkêñ lau nagêdô têtü aposolo ma nagêdô têtü propete to nagêdô têtü jaenwaga ma nagêdô têtü lausakin to kêdônwaga.

¹² Kilisi kêkêñ lau amboac tonañ gebe ênac dabin Anôtônê lau sênam sakin napep gebe sêmboea en ôli sa

¹³ e takêñ gêwiñ êmbin aêac samob tôn tapi tagen to tajala Anôtônê Latu êtu tôn ma têtöp tatu lau kapôên e tatôm Kilisi tau nê dôğ.

¹⁴ Ma tatôm napalê dedec êtiam atom gebe laudansañnêñ mêtê êtêlin to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêlin to gêbam wañ nec atom. Lau amboac tonañ têtim to sêsau namalac.

¹⁵ Aêac amboac teñ. Aêac tasôm binğanô êndên tañ totêntac êwiñgen ma têtöp tatu kapôên e nêñ lên samob esewec tatôm Kilisi, tañ kêtü namôkê nañ.

¹⁶ Nac tau tonec tec gêbin ôli nagênjlêlôm samob tôn kêpi tagen to kêkêñ naduc gêdin kêsô tau ma nakalóc geden ôli nagênjlêlôm tôn. Ôli nagênjlêlôm gêdên-gêdêngeñ embe ênam kôm, tañ gêjac gêñ tau jawae nañ, oc ôli êtöp to êmboea tau sa ma têtac gêwiñ êmbin nğanô tau tôn.

Kilisi kêkêñ aêac tasa lên wakuc

¹⁷ Amboac tonañ aê jasôm noc bin tonec êndên amac toac gêjac Apômtaugen gebe Asa nêñ lên atôm lau samuc, tañ taên gêjam bin nğanma-nğanma elême nañ atom.

¹⁸ Nakesec gêjam êsêacnêñ kauc auc. Êsêacnêñ kauc masi to nêñ nalêlôm nadani, tec kêbalan

êsêac auc gêdêḅ sêḅgôḅ matenḅ jali, taḅ ḅam kêsêḅ Anôḅtôḅna ḅaḅ.

19 Êsêac sêḅgôm gêḅ waucwaucgenḅ ma sêḅgôm gêḅ môḅ-môḅ samob gêḅjam auc, sêḅgôm kêḅtu matenḅ katu awaḅa tomajenḅ gêḅbacgenḅ.

20 Biḅ amboac tonanḅ têḅdôḅ gêḅdêḅ amac kêḅtu Kil-isiḅa atom.

21 Amac aḅô ḅawae tau to têḅdôḅ mêtê tau gêḅdêḅ amacgac kêḅôm biḅḅanô, taḅ gêc Jesu tauḅa ḅaḅ.

22 Amboac tonanḅ awi nêḅ ḅamalac laḅgwa, nêḅ ḅalêlôm geo, taḅ kêsa lêḅ gêḅmuḅḅa ḅaḅ siḅ. Têḅac ḅakalac kêsau gêôc ḅamalac laḅgwa e gesenḅ tau su gêḅjaḅa.

23 Amacnêḅ ḅalêlôm to biḅ, taḅ taêḅm gêḅjam ḅaḅ, êḅu wakuc samucgenḅ.

24 Ma asô ḅamalac wakuc, taḅ Anôḅtô kêkêḅḅ kêḅôm tau nê katu ḅaḅ sa. Eḅ êwaka tau sa ḅa lêḅ gêḅdêḅ to dabuḅ biḅḅanôḅa.

25 Amboac tonanḅ awi biḅḅansaḅ siḅ ma asôm biḅḅanô êḅdêḅ taôm êḅdêḅêḅdêḅḅgenḅ, gebe aêac tatu ôli tagenḅ ḅagêḅḅlêlôm.

26 Embe têtḅtac ḅandaḅ, ḅaḅ aḅgôm taôm sec atom ma aê têtḅtac ḅandaḅ tôḅ e oc naêsêḅ nec atom.

27 Aliḅ taôm gebe Sadaḅ êḅgôḅ amac ḅasawa atom.

28 ḅac genḅgenḅ êḅam genḅgenḅ gêḅ êḅiam atom, tau lêḅa êḅam kolenḅ acgom, gebe êkôc nê kolenḅ ḅanô ma êḅac sam endenḅ lau, taḅ sêḅô lêḅa tauḅḅa ḅaḅgenḅ.

29 Biḅ agwa-agwa êsa awemsuḅ atom, asôm biḅ ḅajamgenḅ, taḅ êḅuc lau-sêḅô-lêḅawaga tôḅ to êḅoasiḅ lau, taḅ sêḅô biḅ tau ḅaḅ.

³⁰ Ma anğôm Anôtônê Njalau Dabuñ nê ñalêlôm ñawapac êsa atom, gebe eñ kêtú ñabelo Anôtô ênam amac kêsi enden nê becña.

³¹ Biñkalom samob to biñ keso-keso ma têtmac ñandan to ali awem sa ma biñ alôb-alôb to biñ sesec tonan ñai samob nan, awi sin.

³² Amoasin taôm to taêm walô taôm ma asuc nêmbiñ ôkwi êndên-êndêngeñ, anğôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêmbiñ ôkwi kêtú Kilisiña.

5

¹ Amac atu Anôtônê ñapalê, tan eñ têtac gêwiñ nan, tec atêku engeñ.

² Ma asêlêñ totêtmac êwiñgeñ amboac Kilisi gêwiñ aêc to kêkêñ tau kêtú aêacña kêtú moasin to da gêdên Anôtô gêñu ñamalu ñajam.

³ Asôm gêñ mockaiño to mockaiñña ma geñ môm-môm samob to biñ matem katu awaña êsêp nêmbiñgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biñ amboac tonan ñai.

⁴ Andec biñ sesec ma biñ meloc-meloc to biñ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomña amboac tonangeñ, anam dangegeñ êjô.

⁵ Biñ tonec amac ajalagac gebe Mockaiño to mockaiñ teñ me môm ñatau teñ me ñac mata katuboa teñ, tan talic eñ kêtôm ñac gêjam sakiñ anôtô jabaña teñ nan, nêñ teñ oc êwê kaiñ gêñlênsêmbiñga Kilisi agêc Anôtô nêñ gamên atom.

Tasêlêñ tamoa ñawê ñalêlôm

⁶ Lau teñ têtim amac ña biñ ñaômanjaôma atom, gebe kêtú biñ amboac tonanña Anôtônê têtac ñandan kêtap tanenpêcwaga sa.

7 Awê kaiŋ êsêacnêŋ biŋ atom.

8 Biŋŋanô, gêmunŋenŋ amac amoa tokesec, mago galoc amoa tonjawê gebe atu Anôtônê gêŋgac, tec asa nêŋ lêŋ atôm ŋapalê ŋawêŋa,

9 gebe ŋawê ŋanô tonec moasiŋ totau-totau ma biŋgêdêŋ to biŋŋanô.

10 Ansaê gêŋ, taŋ Apômtau gêlic ŋajam naŋ.

11 Ŋakesec ŋakolenŋ, taŋ ŋanô masi naŋ, anam awiŋ atom, akip sa ênêc awêgeŋ acgom,

12 gebe gêŋ, taŋ êsêac sêgôm kelecgeŋ naŋ, embe tasôm ênêc awêgeŋ, oc majenŋ.

13 Gêŋ samob, taŋ takip sa e ŋawê êpô naŋ, oc ênêc awê.

14 Ma gêŋ samob, taŋ gêc awê naŋ ŋawê. Tec biŋ gêc gebe

“Aôm taŋ gôêc bêc naŋ, matam êlac

ma ôndi sa aŋga ŋacmatênêŋ,

go Kilisi êpô aôm.”

15 Amboac tonanŋ ajop taôm êtu nêŋ lêŋ samobŋa ŋapep. Asêlêŋ atôm lau meloc atom, asêlêŋ atôm lau tokauc mêtêŋagenŋ.

16 Ajaiŋ têm ênaŋa ŋaômagenŋ atom, gebe têm tonec sec.

17 Amboac tonanŋ atu meloc atom, mago nêŋ kauc êsa biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam gebe êŋgômŋa naŋ.

18 Anôm wain e êjaŋiŋ amac atom, gebe gêŋ tonanŋ oc êjaiŋ amac. Ŋalau Dabuŋ ênam amac auc acgom

19 e pesalem to wê dabuŋ ma wê ŋajam-ŋajam êtu nêŋ biŋgalôm. Apuc wê dabuŋ sa to aôc Apômtau sa ŋa pesalem aŋga nêŋ ŋalêlôm.

20 Anam danĝe êndêĝ Tamenĝi Anôtô enden tônĝenĝ êtu gêĝ samobĝa anam aêacnêĝ Apômtau Jesu Kilisi lanĝô.

Bij lauo to ħacĝa

21 Asô taôm ħalabu êtu atêc Kilisiĝa.

22 Lauo sêsô nêĝ ħaci ħalabu êtôm sêsô Apômtau ħalabu,

23 gebe ħac kêtû awênê môkêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuĝ môkêapac, ma kêtû gôlôac dabuĝ, taĝ kêtû en ôli naĝ nê kêsiwaga.

24 Tec lauo sêsô nêĝ ħaci ħalabu êtu gêĝ samobĝa, têtôm taĝ gôlôac dabuĝ sêsô Kilisi ħalabu naĝ.

25 Amac ħacwaga têtac êwiĝ nêĝ lauo atôm Kilisi têtac gêwiĝ gôlôac dabuĝ ma kêkêĝ tau kêtû êsêacĝa.

26 Enĝ kêkêĝ nê mêtê ma kêsagu êsêac ħa bu têtû selecĝa e têtû Anôtônê gêĝ,

27 gebe ênac dabiĝ gôlôac dabuĝ e ħawasi lanĝwageĝ ma ênac enĝ mataanô ħajam. Enĝ gebe êlic gôlôac dabuĝ ħatêmui to mêliĝ-mêliĝ ma gêĝ ħagêdô amboac tonanĝ ħai êpi enĝ atom, gebe êlic enĝ êtu dabuĝ to lanĝônêĝ sawageĝ.

28 Amboac tonanĝ êsêac ħacwaga têtac êwiĝ nêĝ lauo êtôm têtac gêwiĝ taunĝ ôliĝ. ħac taĝ têtac gêwiĝ nê awê naĝ, têtac gêwiĝ tau.

29 ħac teĝ kêkêĝ kisa gêdêĝ tau ôli atomanô. Enĝ gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ħapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêĝ gôlôac dabuĝ,

30 gebe aêac tatu ênê ôli ħagêĝlêlôm.

31 “Kêtû biĝ tonanĝa ħamalac êwi têna agêc tama siĝ ma êsap nê awê tônĝ, ma êsêagêc têtû ôli tageĝ.”

³² Biñ tonec ñam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanônj Kilisi to gôlôac dabuñ.

³³ Mago kêkanônj amac gêwiñ. Ñacwaga samob têtac êwiñ nêñ lauo amboac têtac gêwiñ taun, ma lauo samob tetoc nêñ ñaci sa.

6

Biñ kêpi ñapalê to teneñi ma tamenji

¹ Ñapalêac, tañem wamu êndêñ tenemi to tamemi êtu Apômtaunja, gebe biñ tonec jagêdêñ.

² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kêkêñ biñsu tonañ ma gêjac mata biñ teñ gêwiñ kêtú ñamata gebe

³ “Ôngôm gebe ômoa ñajam to ômoa matam jali ec ñêñgeñ aña nom.”

⁴ Tamenjac, atu kasec nêñ ñapalê e añaôm êsêac têtac ñandanja êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alêñ biñ êsêac ña Apômtaunê biñgeñ.

Biñ kêpi sakiñwaga to nêñ ñataui

⁵ Amac sakiñwaga, tañem wamu êndêñ nêñ ñataui nomña. Atêc êsêac to anam go taôm tonêñ ñalêlôm ñañêñ êtôm ajam sakiñ Kilisi.

⁶ Anac ñamalac matenânô auc ña tañem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, añaôm atôm Kilisinê sakiñwaga ma amansañ Anôtônê biñ êtu tônia tonêñ ñalêlôm samucgeñ.

⁷ Anam sakiñ topalêgeñ ma añaôm êtôm ajam sakiñ ñamalac atom, añaôm êtôm ajam sakiñ Apômtau.

⁸ Taêm ênam, lau samob, sakiñwaga to êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgeñ nan, embe sênam koleñ ñajam,

oc Apômtau êkên ñagêjô ñajam êndên êsêac êtôm taugen.

⁹ Ma amac ñataui, amoasiñ nê m sakinwaga amboac tonanjen. Awi bin saic-saic siñ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nê m Ñatau gêngôn undambê. En kêpuc lau ñam atom, gêlic samob kêtôm taugen.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Ñoc bin ñagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tön ma nê ñaclai ênam amac auc akô ñajaja.

¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagen e akô ñajaja ma aku Sadarñê Iêñdansañ samob tulu,

¹² gebe aêac tajac siñ gêdên ñamalac nomña atom, tajac siñ gêdên apômtau to ñaclai ma nom ñakesec tonec ñatau to ñalau sec, tañ sêmoa undambê nañ.

¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenman, go atôm gebe akô ñajaja êndên bêc sec tau e aku ñaço samob tulu akôgen.

¹⁴ Amboac tonan akôgen. Ajandin binñanô ênêc dambêmpalê to anôn binçêdên êtu nê m maluku.

¹⁵ Asô binmalô ñañawae ñajam êtu atapa ma anam anac ñawaegen.

¹⁶ Akên gêwiñ êtu nê m lautuc. Aja sa enden tönjen, gebe asi ñac sec nê sôb toja samob êndu.

¹⁷ Akuc moasiñ Anôtô gêjam amac kêsina êtu nê m kululun siña to aôc Anôtônê mêtê êtu siñ, tañ Ñalau kêkên nañ.

¹⁸ Gên samob tonan ançôm tomecegen ma aten Anôtô gebe ênam amac sa. Aten mec êtôm têm samob êtôm Ñalau êwê amacña. Kêtu tonanña anam jali to ançôm atu dôbgen ma aten êtu Anôtônê lau samobña.

19 Ma atenj êtu aêña êwinj gebe Anôtô êkêñ mêtê êndênj aê êndênj noc jasôm binja e jawa ñawae ñajam ñabinj kêsêp lélômña sa totêtac êpa sugenj.

20 Kêtu ñawae ñajam tonanña aê katu ñacjaen gangôn kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm binj, tanj gêjac aê ñawae nanj, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê binj

21 Lasiñi ñajam Tukiki, tanj gêjam sakinj Apômtau ñanêngeñ nanj, ênac aê gamoa to gagôm ñoc gêñ samob ñaminj êndênj amac gebe ajala.

22 Aê jasakiñ ñac tau êndênj amac êwac gebe ênac minj aêacma binj samob êndênj amac ma ênam malô amacnêm ñalêlôm.

23 Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ binjalô ma têtac gêwinj to takênj gêwinj ñanô tau êndênj lasitêwai êwac.

24 Moasiñ êndênj êsêac samob, tanj têtac gêwinj aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi tengeñ ma tengeñ.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb